

MENORQUINS II

CRÒNIQUES DE RODATGE

Cristian P. Coll

Ramon Coll i la passió per Menorca i la música

► **Avui es repren** la sèrie 'Menorquins' amb el virtuós músic com a primer protagonista

Dos anys després del primer capítol de la sèrie (Toni Vidal, 2021) tornem a reprendre aquesta aventura d'explicar una part de la vida de persones que ens han enlluernat, referents que han cercat i viscut la seva passió personal, ja sigui aquí a Menorca o arreu del món. La segona temporada ens permetrà conèixer a sis persones més que podrem descobrir cada setmana a partir d'aquest diumenge.

Escollint Chopin un poc fort (qui vegi el capítol ja entendreà perquè), m'ajuda a concentrar-me en el que faig en aquest multitreball que hem de fer el treballadors i treballadores culturals avui en dia. Només així puc escriure aquesta crònica, deixant passar la preestrena del primer capítol aquest dijous passat a Maó. Un vespre ple d'emocions sobretot perquè en Ramon Coll ens va deixar el passat 16 de gener, abans que es pogués veure la seva peça a la televisió.

El maig del 2022 va ser la culminació d'un treball intens de producció que no es veu en els documentals però és tan important que de vegades els realitzadors i realitzadores no en som conscients, ja que és un picar pedra, sinònim de pensar, a imaginar esgotador de com serà una pel·lícula documental que explica una part biogràfica, però que té posada la mirada en el present de cada un dels personatges. Ells ens fan el regal immens d'exposar-se i mostrar com són i sobretot el que els apassiona.

Just arribem a la casa de Sant Pere de Vilamajor, sentim notes que desconexem entre els arbres que tomballegen com si la tramuntana els ferís. No dubtam a muntar l'equip per començar a enregistrar des de fora de la casa com en Ramon estudiava, lleugerament inclinat amb el cap molt a prop de les teclades del piano de cua que omple el seu estudi reple de records de la seva carrera professional com a docent i concertista. Ens mig amaguem per l'exterior de la casa per no interrompre aquest moment que considerem íntim i irreplicable, ja que des de llavors pot ser serem nosaltres que durem la batuta. Ens córre pel cos

el color i la preciositat del so de la música mesclada pel soroll dels arbres i ocells que abracen la casa enmig de la natura. La intensitat d'aquell moment va fer que en acabar l'escena improvisada, ja sense haver d'amagar-nos els tres components de l'equip (Miquel Gomila, Arnau Cloquells i jo mateix) féssim un alè profund: uf, com comença el rodatge! I és que el documental té això, que vius la pel·lícula en primera persona i ens du a viure unes emocions que són inexplicables, potser per això ho feim.

En el cas de Menorquins, que expliquem vides viscudes a partir de les experiències vitals actuals, ens permet poder conèixer els personatges. És la millor experiència que podem tenir com a documentalistes sense cap mena de dubte. Cap capítol és igual, i aquest, el primer de la segona temporada, és especial a la seva manera. En Ramon sortia d'una llarga malaltia que li limitava el fet de poder interaccionar a fora del seu estudi. Durant quatre dies ell i el seu entorn més proper ens havien d'aju-

dar a mostrar la major part de la història. Així mateix sempre hi ha d'haver els elements externs que li donin sentit i el gran dilema de guió no es va resoldre fins poc temps abans del rodatge. En converses amb n'Alba Coll (filla d'en Ramon) li vaig plantejar que per explicar la part pedagògica, en no poder passar molt de temps fora de la casa necessitàvem alguna persona que hagués interaccionat o que ho fes actualment. En Ramon havia fet una *master class* a l'Esmuc, hagués estat una solució, però no ens entrava dins el rodatge. Els astres (les idees) es van alinear i va aparèixer el nom de Kiev Portella. Sense dubte la peça clau que va lligar aquell guió que me tenia sense dormir. De vegades, en el camp audiovisual, voler no és poder. No totes les persones poden tenir un capítol de Menorquins així com es planteja la sèrie, ja que requereix aquesta interacció vital amb el seu entorn, les experiències, i així poder arribar a transmetre la senzillesa d'un mestre del piano com Ramon Coll i Huguet, un activista (Manolo Bonet), una

investigadora (Fina Salord Ripoll), un fotògraf (Lluís Real Goñalons), una actriu (Laura Pons Olives), una caixa de festes patronals (Consuelo Marquès Melià), protagonistes de la segona temporada de la sèrie.

A aquest punt només puc dir que en Kiev, pianista, pedagog, concertista, alumne d'en Ramon...va ser una persona implicada i imprescindible des d'aquell moment en el projecte. Era (és) el deixeble menorquí, una peça que en la ficció hagués estat fàcil de crear, però en el documental, existeix o no, encara que n'hi ha que s'ho inventen, però aquí hi ha l'essència de la part biogràfica. La implicació d'en Kiev va ser total i li estem profundament agraïts. Fins i tot es va autogravar una escena a casa seva per poder connectar vàries històries que es mostren en el documental. El guió té escaletes i en el muntatge pot passar que s'hagi de fer un poc de bricolatge, però que no dir-ho.

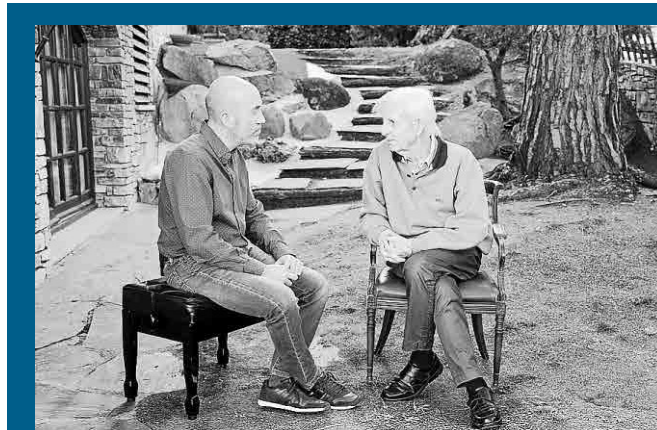
En Ramon ens sorprenia a cada escena. Àgil amb els dits, ens explicava que havia perdut agilitat i que

no arribava a obrir suficientment els dits per fer octaves i reia. Li regalaven un formatge i reia, s'equivocava i reia... de visita a les seves dues grans escoles de música (Conservatori del Bruc i Esmuc, amb permís del Conservatori de Sevilla, on també hi va exercir durant quinze anys) atacava a cada piano que se li posava al davant, improvisava uns passatges del nocturn Fis-dur op.15 de Chopin (mestre dels mestres que va tenir en Ramon), nosaltres de pedra, ja sabíem com navegar al devora aquell vaixell impulsat per la passió musical. A aquest punt la història ja sortia natural, com el protagonista, senzill, apassionat dels núvols (una altra cita que només es pot entendre si es veu el documental).

Tot culminava en la pau de la música i un concert que s'esdevenia com un conflicte intern a quatre mans que Ravel ens oferia. Una altra peça de guió que fins que no estàrem immersos en el rodatge no vam descobrir, i ens va oferir en safata que mestre i alumnes (Kiev i Ester Coll) formessin part d'un assaig error emocionalment indescriptible.

En la meua trajectòria com a documentalista mentiria si dic que no m'he emocionat durant algun rodatge, no puc ser indiferent a les emocions que viu la gent real (aquí responc a la pregunta que me van fer ahir: i no t'interessa la ficció?). Aquest rodatge va ser únic per l'escenari, per les dificultats de guió i per la banda sonora que l'acompanya igual que ho ha fet Menorca, sempre en ment encara que no «hi he anat tot el que voldria», se li romp la veu mentre ho verbalitza al costat del seu germà petit Lluís, que sempre l'ha acompanyat a viatges i en la vida. Gràcies Ramon per aquest regal i descansa en pau.

L'estrena del documental a IB3 televisió és avui, 19 de març, a les 19.35 h i també a IB3 a la carta.

Ramon Coll i el seu alumne Kiev Portella.

Mestre i alumne en una imatge del documental que s'estrena avui a IB3 televisió i que serà el primer capítol de la nova entrega de la sèrie de personatges menorquins. Foto: CPC